

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Atzinums Nr.17

Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskatu

Valmieras pilsētas pašvaldība Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs) 2016.gada 28.septembrī iesniedza Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma (turpmāk arī Teritorijas plānojums) Vides pārskatu. Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja Valmieras novada pašvaldība sadarbībā ar SIA „Reģionālie projekti”. Atzinums par Vides pārskata projektu sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6.daļas prasībām.

Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums:

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskats atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” IV nodaļas „Vides pārskatā iekļaujamā informācija” 8.punktā noteiktajam ietver šādu informāciju:

1. Teritorijas plānojuma galvenie mērķi un īss satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.

Vides pārskatā norādīts uz Valmieras pilsētas Teritorijas plānojuma izstrādes mērķi - veidot pamatu ilgtspējīgai, efektīvai un racionālai pilsētvides un tajā ietilpstošo resursu izmantošanai, dzīves kvalitātes paaugstināšanai, lai mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstītu ekonomiku atbilstoši Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2015.-2030.gadam (turpmāk arī Attīstības stratēģija). Ar Teritorijas plānojuma izstrādi ir plānots realizēt Attīstības stratēģijā noteiktos galvenos pilsētas telpiskās attīstības perspektīvos virzienus ar atbilstošu funkcionālo telpu teritoriālo piesaisti, t.sk. precizējot funkcionālo zonējumu atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.maija noteikumu Nr.240 „*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*” prasībām, kā arī izvērtējot pašvaldībai piederošo teritoriju perspektīvo izmantošanu un to atbilstību pašvaldību funkciju veikšanai. Kā papildus uzdevums Teritorijas plānojumā tiek paredzēts ietvert iespējamus telpiskos

risinājumus perspektīvā industriālā parka attīstībai teritorijā, kas tika pievienota Valmieras pilsētas administratīvajai teritorijai, lai veicinātu ekonomisko attīstību un radītu labvēlīgus priekšnosacījumus jaunu industriālo uzņēmumu izveidei. Vides pārskatā sniegts īss Teritorijas plānojuma satura izklāsts un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem, t.sk.: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2030.gadam, Nacionālās attīstības plānu 2014.-2020.gadam, Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentiem un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem: Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015. - 2030.gadam, Valmieras pilsētas attīstības programmu 2015. – 2020.gadam, spēkā esošo Valmieras pilsētas teritorijas plānojumu 2006. – 2018.gadam ar 2009.gada grozījumiem, kā arī ar kaimiņu pašvaldību (Burtnieku, Kocēnu un Beverīnas novadi) teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas, sabiedrības līdzdalība un rezultāti.

Vides pārskatā aprakstīta Teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un Vides pārskata sagatavošanas procedūra, analizējot pilsētas attīstības un plānošanas dokumentu atbilstību vides aizsardzības saistošo noteikumu prasībām un informācijas iegūšanā iesaistīto institūciju nosacījumiem. Vides pārskats izstrādāts, analizējot pilsētas esošo vides stāvokli, pamatojoties uz informāciju par dabas apstākļiem un vides kvalitāti, kas iekļauta esošo teritorijas attīstības plānošanas dokumentos, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi un valsts statistikas atskaitēs pieejamos datus. Vides pārskatā analizēta tiešās, netiešās, īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes uz vidi, t.sk. īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, bioloģiskās daudzveidības, to aizsardzības un saglabāšanas atbilstība Teritorijas plānojumā izvirzītajiem risinājumiem, kā arī analizēts Gaujas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, to mērķi, rīcības, priekšlikumi, veicot paredzēto izmaiņu un iespējamās ietekmes novērtējumu. Vides pārskata sagatavošanā tika izmantoti nacionālo monitoringu dati, pētījumi, inventarizācijas akti, kā arī dažādi publicēti materiāli, institūciju publiskie gada pārskati, Valmieras pilsētas pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti (ilgtspējīgas attīstības stratēģija, attīstības programma, spēkā esošais teritorijas plānojums un tam izstrādātais Vides pārskats) un pašvaldības rīcībā esoši dati par vides stāvokli pilsētā. Vides pārskatā aprakstīta Teritorijas plānojuma un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas gaita, sabiedrības līdzdalība un rezultāti. Autori norāda, ka plānošanas dokumenta un Vides pārskata sagatavošanas ietvaros iedzīvotājiem, sabiedriskajām organizācijām un institūcijām ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli sabiedriskās apspriešanas laikā, atzīmējot, ka detalizēts institūciju atzinumu apkopojums skatāms Vides pārskata pielikumā *Ziņojumā par teritorijas plānojuma izstrādi*.

3. Esošā vides stāvokļa apraksts un iespējamās izmaiņas, ja teritorijas plānojums netiktu īstenots.

Vides pārskatā teritorijas raksturojumā ietverta informācija par novadā esošajiem resursiem un vides aspektiem, kas saistīti ar gaisa kvalitāti, ūdens kvalitāti, ūdensapgādi, notekūdeņu apsaimniekošanu, piesārņojošām darbībām, riska teritorijām un objektiem, īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kultūrvēsturiskiem pieminekļiem un to aizsardzību:

- 3.1. novada teritorijas raksturojumā autori Valmieras pilsētu atzīmējuši kā “zaļu pilsētu”, jo pilsētas teritorija ir ar lielu parku un mežu teritoriju īpatsvaru, kas zināmā mērā nosaka arī pilsētas gaisa kvalitāti. Vides pārskatā raksturota atmosfēras gaisa kvalitāte, izmantojot VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk arī

LVĢMC) datu bāzes „Gaiss-2” u.c. informāciju par gaisa kvalitāti, norādot, ka galvenie piesārņojuma avoti, kas rada izmešus atmosfēras gaisā, ir mobilie (autotransports un dzelzceļa transports) un stacionārie objekti (siltuma ražošanas avoti, rūpnieciskie emisiju avoti u.c.). Valmieras pilsētā 2014.gadā LVĢMC veiktajā gaisa kvalitātes modelēšanas rezultātā, izmantojot valsts statistikas pārskata “2 – Gaiss” datus (laika periodā no 2011.gada līdz 2013.gadam), secināts, ka modelēšanas ceļā iegūtās NO₂, SO₂ un PM₁₀ koncentrācijas nepārsniedza noteiktos gaisa kvalitātes (robežlielumus) normatīvus. Saskaņā ar LVĢMC valsts statistikas pārskata “Nr.2–Gaiss” datiem 2015.gadā Valmierā 40 uzņēmumi iesniedza statistikas pārskatu par emisijām no stacionārajiem piesārņojuma avotiem. Pilsētā centralizēto siltumapgādi nodrošina 4 katlu mājas no trīs komersantiem (SIA “ITA”, AS “Valmieras Enerģija” un AS “Valmieras piens”) ar saražoto siltumenerģijas kopējo jaudu 67,4 MW, kas nodrošina ar centralizēto siltumapgādi 93% no daudzdzīvokļu mājām, savukārt pilsētas individuālie dzīvojamo māju rajoni centralizētai siltumapgādei nav pieslēgti, atskaitot atsevišķas individuālās mājas. Autori norādījuši, ka 2015.gada maijā ekspluatācijā tika nodota jauna biomasas katlumāja Dzelzceļa ielā 7;

- 3.2. Vides pārskatā sniegta informācija par pašvaldības teritorijā esošajiem virszemes ūdensobjektiem, kas ietilpst Gaujas upju baseina apgabalā, kuru veido Gaujas, Salacas un Rīgas jūras līcī ietilpstošo mazo upju sateces baseini, kā arī Burtnieku ezers ar pietekām, atzīmējot, ka kopumā zeme zem ūdeņiem aizņem 5% no Valmieras pilsētas administratīvās teritorijas. Valmieras pilsētas administratīvo teritoriju uz pusēm sadala Gaujas upe, sasniedzot kopgarumu pilsētas teritorijas robežās 8 km, ar pietekām: Ģīmes upīte, Rātes upīte, Kaugurmuižas strauts un Gaides upīte. Gaujas upe pilsētas robežās līkumo un veido meandru lokus, veidojot atšķirīgus reljefa apstākļus. Upes gultnes platums palos svārstās no 70 - 125 m, platākajos upes posmos veidojot smilšu sanesumu joslas. Vides pārskatā atzīmēts Gaujas upes līmeņa svārstības pavasara palos: 1956.gada 3.maijā - 5,53 m, 1929.gada 25.aprīlī - 5,38 m, 1994.gada 12.aprīlī - 4,01 m virs nosacītās “0” atzīmes pie Gaujas tilta. Lai noskaidrotu Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas un Mazās Stacijas ielas vecupes rajona teritorijas applūšanas risku, un sagatavotu priekšlikumus šo teritoriju aizsardzībai pret applūšanu, ir veikts pirmsprojekta izpētes projekts *“Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska”*, kurā sniegti secinājumi un priekšlikumi par aizsargdambju izbūvi u.c. priekšlikumi minētās teritorijas aizsardzībai pret applūšanu. Gauja upe (1 km lejpus Valmieras) saskaņā ar Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumiem Nr.118 *“Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”* atbilst karpveidīgo zivju ūdeņu tipam, vienlaicīgi pēc veiktajiem mērījumiem tā atbilst arī karpveidīgo zivju ūdeņu kvalitātes prasībām. Saskaņā ar Gaujas upju baseina apgabala plānu 2016.-2021.gadam Valmieras pilsētas administratīvā teritorijā esošā Gaujas (G215) posma ekoloģiskā kvalitāte novērtēta kā laba. Autori snieguši Teritorijas plānojumā paredzēto pamata un papildus pasākumu aprakstu atbilstoši Gaujas upju baseina apgabala plāna programmā paredzētajiem pasākumiem, t.sk. attiecībā uz notekūdeņu apsaimniekošanu, neizmantoto artēzisko urbumu tamponēšanu, riska teritorijām, potenciāli piesārņotajām un piesārņotajām teritorijām. Autori atzīmējuši, ka Valmieras pilsētas pašvaldības teritorijā nav ūdenstilpes, kur varētu izveidot peldvietu atbilstoši 2012.gada 10.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.38 *“Peldvietas*

izveidošanas un uzturēšanas kārtība" prasībām, savukārt kā peldēšanas vieta tiek izmantota pludmale pie Gaujas - Daliņu pludmale, kas no 2014.gada ir nodota SIA "Vidzemes Olimpiskais centrs" apsaimniekošanā. Birojs vērš uzmanību tam, ja tiek izveidota oficiāla peldvieta, tad pašvaldībai peldvietu labiekārtošana jāveic atbilstoši Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumiem Nr.38 „*Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība*” un 2010.gada Ministru kabineta noteikumiem Nr.608 „*Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai*”, vienlaicīgi Vides pārskatā atzīmēts, ka oficiālu peldvietu Gaujā ierīkot ir ļoti sarežģīti, jo upē nav stabila gultne;

3.3. Valmieras pilsētas un tās apkārtnes spiedūdēns horizonti ir labi aizsargāti pret piesārņojuma iekļūšanu un ūdens kvalitāte ieguves avotos atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām, izņemot prasības dzelzs (caurmērā 0,1 – 1,5 mg/l) un mangāna (caurmērā 0,05 – 0,5mg/l) saturam. Lielākie pazemes ūdens ieguvēji ir SIA "Valmieras ūdens", kas nodrošina pilsētu ar centralizēto ūdensapgādi, kā arī ražošanas uzņēmumi: AS "Valmieras piens", AS "Valmieras stikla šķiedra" u.c.. Pazemes ūdeņu piesārņojumu apdraud piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas atsevišķu saimniecisko objektu teritorijās. Saskaņā ar LVĢMC sastādīto piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru Valmierā ir 4 piesārņotas un 25 potenciāli piesārņotas vietas. Saskaņā ar LVĢMC datu bāzi atradņu reģistra datiem Valmieras pilsētā atrodas 3 pazemes ūdens atradņu vietas: viena sāļūdens atradne un divas saldūdens atradnes. Valmieras pilsētas centralizētai ūdensapgādei - dzeramā ūdens ražošanai tiek izmantota pazemes ūdeņu atradne "Grīšļi (Valmiera)", kas atrodas Beverīnas novadā, Kauguru pagastā, Gaujas kreisajā krastā starp Gaujas upi un šoseju Valmiera – Cēsis no "Straumēm" līdz "Lejaseniņiem". 2015.gadā pēc pieejamajiem datiem lielākoties ūdens iegūts ražošanas vajadzībām, kopumā 835,322 tūkst. m³, bet komunālajām un sadzīves vajadzībām patērēti 21,02 tūkst. m³. Vides pārskata 6.tabulā sniegta informācija arī par ūdens zudumiem, nenorādot to mērvienību. Birojs rekomendē pārskatīt un precizēt norādītos datus par ūdens zudumiem pie nepieciešamības paredzot atbilstošus pasākumus to mazināšanai. Autori snieguši Valmieras pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, ko apsaimnieko SIA "Valmieras ūdens", raksturojumu, kas atrodas Valmierā, Grīšļu ielā 6 - uz zemes gabala Gaujas upes kreisajā krastā un kurās tiek novadīti un attīrīti centralizēti novadītie notekūdeņi no pilsētas teritorijas, kā arī no Kocēnu pagasta Kocēnu novada un Viestura ciema Burtnieku novadā, atzīmējot, ka pilsētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas rekonstruētas 2009.gadā. Autori norādījuši, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumiem Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" Gauja pie Valmieras nav iekļauta riska ūdensobjektu sarakstā. Vides pārskatā aprakstīta lietus ūdeņu novadīšana pilsētas teritorijā, kas tiek organizēta atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 30.maija noteikumiem Nr.240 „*Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi*”. Kā risinājums pilsētas vides stāvokļa uzlabošanai Teritorijas plānojumā ir noteikts: 1) Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk TIAN) noteiktas prasības inženiertehniskās apgādes tīkliem un objektiem, t.sk. ūdensapgādei un kanalizācijai, obligāta prasība esošās apbūves teritorijas un plānotās apbūves teritorijas pieslēgt pilsētas centralizētajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem un 2) noteiktas prasības centralizētajai siltumapgādei Valmieras pilsētas centra teritorijā. Biroja vērtējumā

sniegtie dati par ūdens ieguvī un notekūdeņu novadīšanu no pārskata “Nr.2–Ūdens” raisa papildus izvērtēšanas nepieciešamību, jo ūdens ņemšanas un novadīšanas apjomi atšķiras ļoti būtiski, tādējādi nedodot iespēju argumentēti spriest par nozīmīgo atšķirību cēloņiem un papildus risinājumu nepieciešamību kādā konkrētā ūdensapgādes jomā.

- 3.4. Vides pārskata informācijā par piesārņojošo darbību uzņēmumiem Valmieras pilsētā atzīmēts, ka rūpnieciskās apbūves teritorijas, kurās atrodas nozīmīgākie uzņēmumi ar nepieciešamo infrastruktūru, koncentrējas pilsētas dienvidaustrumu daļā - teritorijā pie Cempu ielas, Mūrmuižas ielas un Abula ielas, līdžās dzelzceļam un autoceļam P18 Valmiera – Smiltene, kas savienojas ar valsts galveno autoceļu A3. Autoru vērtējumā dzelzceļa un autoceļu tuvums piešķir šīm teritorijām papildus priekšrocības industriālo objektu veiksmīgai darbībai un jaunas rūpniecības apbūves attīstīšanai, savukārt atsevišķi rūpnieciskie objekti ir izveidojušies arī citviet pilsētā, maksimāli respektējot pilsētvides dzīvojamās un publiskās telpas. Saskaņā ar Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma risinājumiem kopumā rūpnieciskajai apbūvei (esošai un plānotai) ir paredzēti 299 ha, kas ir aptuveni 16% no pilsētas kopējās teritorijas. Autori atzīmējuši divus uzņēmumus, kuriem izsniegta atļauja A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai – AS “Valmieras stikla šķiedra” un AS “Valmieras piens”, norādot arī uz vairākiem uzņēmumiem, kuriem izsniegtas atļaujas B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai, un uzņēmumiem, kam izsniegtas C kategorijas piesārņojošo darbību apliecinājumi;
- 3.5. kā galvenie trokšņu emisijas avoti pilsētā norādīti autotransportlīdzekļi, dzelzceļa satiksme, kā arī rūpniecisko iekārtu darbība. Autoru vērtējumā visvairāk trokšņu nelabvēlīgajai ietekmei pakļauti tie pilsētas iedzīvotāji, kuri dzīvo tuvumā dzelzceļa līnijai (dažādi kravu pārvadājumi) un autoceļiem, pa kuriem pārvietojas dažādi transportlīdzekļi (vieglās automašīnas, kravas automašīnas, sabiedriskais transports), t.sk. ceļi tiek izmantoti arī tranzīta plūsmai. Būtiskākie trokšņa avoti izklaidēti pilsētas nomalē, īpaši pilsētas dienvidaustrumu daļā, kur koncentrējas rūpnieciskā apbūve, atrodas dzelzceļa līnija un pilsētas apvedceļi. Valmieras pilsētas teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A3 Inčukalns – Valmiera – Igaunijas robeža (Valka), valsts reģionālais autoceļš P18 Valmiera – Smiltene, valsts vietējie autoceļi V184 Dumbņāji – Zeiboti un V187 Valmiera – Rauna, kā arī stratēģiskās nozīmes kategorijas dzelzceļa līnija Rīga – Valmiera – Valka – Valga. Pilsētas teritoriju rūpnieciskās apbūves teritorijas daļā šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Lugaži – Valga. Pa dzelzceļa līniju pārvietojas gan pasažieru vilciens, gan kravas pārvadājumu vilciens. Autori snieguši informāciju par autotransporta intensitāti iepriekš minētajos ceļu posmos, vienlaicīgi norādot, ka par kravas vilcienu intensitāti konkrētajā dzelzceļa līnijas posmā informācija nav publiski pieejama;
- 3.6. atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā organizē pašvaldība atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr.119 “*Par atkritumu apsaimniekošanu Valmieras pilsētā*”, kas ir grozīti 2015.gada 18.jūnijā ar saistošiem noteikumiem Nr.232 “*Grozījumi Valmieras pilsētas pašvaldības 2011.gada 8.decembra saistošajos noteikumos Nr.119 „Par atkritumu apsaimniekošanu Valmieras pilsētā”*” (grozījumi spēkā no 2016.gada 1.janvāra). Valmieras pilsētā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu veic SIA „ZAAO”, nogādājot tos uz atkritumu apglabāšanas poligonu „Daibe” Pārgaujas novada Stalbes pagastā. SIA “ZAAO” veic atkritumu savākšanu, šķirošanu, transportēšanu, apstrādi un noglabāšanu videi draudzīgā veidā, kā arī veic sabiedrības

informēšanu un izglītošanu. Vides pārskatā norādīta informācija par radīto atkritumu daudzumu no organizācijām, kuras atskaitījušās ar valsts statistisko pārskatu “Nr.3 – Pārskats par atkritumiem” LVĢMC, no kā secināms, ka laika posmā no 2012.gada līdz 2014.gadam bīstamo atkritumu daudzums būtiski nav mainījies, savukārt sadzīves atkritumu daudzums triju gadu laikā vairāk kā trīs reizes (no 12 452,24 t 2012.gadā līdz 41 895,47 t 2014.gadā). Biroja vērtējumā šāds radītais sadzīves atkritumu apjoma pieaugums iespējami saistāms ar precīzāku un/vai stingrāku uzskaiti vai izmaiņām atkritumu apsaimniekošanā uzņēmumos, jo Vides pārskatā nav norādīts to uzņēmumu skaits, kas ir snieguši atskaites, līdz ar to nav iespējams secināt, vai sadzīves atkritumu apjoma palielināšanās pilsētā ir saistīta ar ievērojamu uzņēmumu skaita palielināšanos, vai arī uz to darbību apjoma palielināšanās rēķina. Vienlaicīgi Vides pārskatā atzīmēti Valmieras pilsētā ierīkotie atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras objekti: 1) šķīroto atkritumu savākšanas laukumi (Eko laukumi) Valmierā, Beātes ielā 47 un Dzelzceļa ielā 5 un 2) šķīroto atkritumu savākšanas punkti (Eko punkti) – 55, kas Biroja vērtējumā ir salīdzinoši labs rādītājs, ņemot vērā Valmieras pilsētas iedzīvotāju skaitu;

- 3.7. Vides pārskatā sniegta atsauce uz LVĢMC Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistra datiem, norādot uz Valmieras pilsētas teritorijā reģistrētām 25 potenciāli piesārņotām teritorijām un 4 piesārņotām teritorijām: 1) rekultivēto sadzīves atkritumu izgāztuvi “Misas”; 2) bijušo Valmieras naftas bāzes teritoriju; 3) AS “Valmieras stikla šķiedra” vieta ap mazuta glabāšanas tvertnēm un 4) SIA “Ziemeļu Degviela” naftas produktu bāze. Autoru vērtējumā iepriekš minētā datu bāze būtu jāpildina ar vēl vienu piesārņotu vietu pilsētā, kas tika pievienota Valmieras pilsētai un kurā plānota industriālā parka izveide (rūpnieciskās apbūves teritorija). Autori norādījuši uz esošo informāciju par militārā piesārņojuma iespējamību plānotajā industriālā parka teritorijā, jo pašvaldība 2016.gada pavasarī nodrošinājusi potenciālā militārā piesārņojuma izpēti nekustamajā īpašumā Industriālais parks, Valmierā (kadastra numurs 9662 002 0772) zemes vienībās ar kadastra apzīmējumiem 96620020613 un 96620030137, kā rezultātā tika konstatēts militārais piesārņojums ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju. Izpētē sniegtas rekomendācijas – organizēt pilnus sprādzienbīstamo priekšmetu sanācijas darbus, vajadzības gadījumā likvidējot apmežojumu, lai droši un kvalitatīvi veiktu sanāciju, līdz ar to industriālā parka teritorijas attīstīšana iespējama tikai pēc sanācijas darbu pabeigšanas. Autori kā risinājumus piesārņojuma mazināšanai norādījuši Teritorijas plānojumā noteiktos ierobežojumus saimnieciskās darbības veikšanai piesārņotajās teritorijās. Vides pārskatā sniegta informācija par uzņēmumiem, kam nepieciešama A kategorijas atļauja piesārņojošo darbību veikšanai: AS “Valmieras stikla šķiedra” un AS “Valmieras piens”. Vides pārskatā norādīti objekti, kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 1.marta noteikumiem Nr.131 “*Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi*” 15. punkta prasībām jāizstrādā Rūpniecisko avāriju novēršanas programma: 1) SIA “AGA”, Valmieras Gaisa sadales rūpnīca 2) AS “Valmieras stikla šķiedra” un 3) SIA “EAST – WEST TRANSIT”, naftas bāze, savukārt SIA “Latvijas propāna gāze” Valmieras gāzes uzpildes stacijai ir jāizstrādā Drošības pārskats un civilās aizsardzības plāns. Kā ekoloģiskā riska teritorijas Valmierā ir atzīmētas plūdu riska teritorijas gar Gauju, kur atbilstoši Gaujas upju baseinu apgabala plūdu riska pārvaldības plānam izstrādāta pasākumu programma plūdu riska pārvaldības mērķu sasniegšanai, kā arī gatavības pasākumi (uzdevumi) plūdu riska

apdraudējuma mazināšanai, t.sk. Gaujas augšteces (G125 un G225) plūdu riska mazināšanai ieteikts veikt izpēti pieguļošajās teritorijās, kas pašvaldībā ir jau veikta, izstrādājot projektu *“Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska”*. Eroziijas riska teritorija ir noteikta aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa *“Gaujas stāvie krasti (Valmierā)”* teritorijai. Iepriekš minētās teritorijas plānošanas dokumentā noteiktas kā teritorija ar īpašiem noteikumiem, nosakot papildus prasības apbūvei, kā arī paredzot civilās aizsardzības preventīvos pasākumus;

- 3.8. atbilstoši Vides pārskatā norādītajam Valmieras pilsētā atrodas šādas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas/objekti: ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis *“Gaujas stāvie krasti (Valmierā)”* un 27 aizsargājami koki (dižkoki). 2006.gada Valmieras pilsētā veiktās bioloģiskās daudzveidības izpētes rezultātā saņemti ekspertu priekšlikumi 2 mikroliegumu izveidei pilsētas mežu teritorijās īpaši aizsargājamu biotopu un īpaši aizsargājamu bezmugurkaulnieku sugu saglabāšanai. Valmieras pilsētas pašvaldība ar domes 1997.gada 31.jūlija sēdes lēmumu Nr.191 (prot. Nr.9, #7) *“Par īpaši aizsargājamām vietējās nozīmes dabas teritorijām”* noteikusi dabas parku teritorijas: Parkmeži - Putriņu mežs (22,04 ha platība), Kauguru vēris (78,11 ha platība) un Mežaparki - Atpūtas parks (52,97 ha) un Pauku priedes (30,02 ha) kā vietējas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk ĪADT). Valmieras pilsētā atrodas 15 valsts aizsardzībā esoši kultūras pieminekļi, t.sk. 3 arheoloģijas, 3 arhitektūras, 7 mākslas un 2 vēstures pieminekļi. Iepriekš minētās teritorijas ir iezīmētas Teritorijas plānojumā, nosakot atšķirīgus TIAN kā pārējai pilsētas daļai;
- 3.9. atzīmējot iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, autori ir norādījuši uz plānošanas dokumenta izstrādes nepieciešamību, lai nodrošinātu pašvaldības funkciju veikšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
4. Perspektīvā industriālā parka (rūpnieciskās teritorijas) izveides iespējamo ietekmju uz vidi izvērtējums.
  - 4.1. Vides pārskatā norādīts, ka saskaņā ar 2015.gada 14.jūlija Ministru kabineta noteikumiem Nr.406 *“Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 19.marta noteikumos Nr.154 “Noteikumi par republikas pilsētu un novadu administratīvo teritoriju robežu aprakstu apstiprināšanu”*”, ir grozīta Valmieras pilsētas pašvaldības un Beverīnas novada administratīvās teritorijas robeža, pievienojot Valmieras pilsētai teritoriju ~ 118 ha platībā ar mērķi 65 ha no pievienotās teritorijas izveidot kā industriālo parku, nepieciešamību skaidrojot ar nepietiekošo rūpnieciskai apbūvei paredzēto teritoriju platībām pilsētām. Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā pilsētai pievienotajai teritorijai noteikti funkcionālie zonējumi – *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R)*, *Meža teritorija (M)* un *Transporta infrastruktūras teritorija (TR)*. 2015.gada sākumā un 2016.gadā rūpnieciskai apbūvei paredzētajai teritorijai tika veiktas šādas priekšizpētes un izpētes: 1)Teritorijas attīstības ieceres sociālekonomiskais novērtējums, ko sagatavoja SIA “AC Konsultācijas”; 2)Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums, ko sagatavoja SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”; 3) Militārā piesārņojuma izpēte – Teritorijas “Kauguru sils” 2.pasaules kara militāro sprādzienbīstamā piesārņojuma izpēte; 4) ornitofaunas izpēte Valmieras industriālā parka izveidei paredzētajā teritorijā un tai pieguļošajās mežu platībās (eksperta Gaida Grandāna atzinums) un 5) biotopu izpēte Valmieras industriālā parka

izveidei paredzētajā teritorijā un tai pieguļošajās mežu platībās (eksperta Gaida Grandāna atzinums). Šajā kontekstā norādāms, ka SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” izstrādātajā dokumentā “Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums”, kas daļēji integrēts Vides pārskatā, dažādos aspektos ir novērtētas būtiskākās ietekmes uz vidi, ko radīs Industriālā parka attīstība.

- 4.2. autori atzīmējuši plānotā industriālā parka teritorijas izdevīgo atrašanās vietu, iespēju to nodrošināt ar nepieciešamās inženiertehnisko komunikāciju (ūdensapgādi, kanalizāciju, elektroapgādi), kā arī transporta infrastruktūru, sasaistot jaunveidojamās ielas, kas noteiktas Teritorijas plānojumā ar pieguļošajiem valsts reģionāliem autoceļiem, izveidojot dzelzceļa pievedceļa pieslēgumu no Valmieras dzelzceļa stacijas mezgla. Virzienā no ziemeļiem uz dienvidiem teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Valga, kas iekļauta TEN-1 tīklā, savukārt teritoriju tās dienvidu daļā šķērso 330 kV augstsprieguma elektrolīnija. Autori kā pozitīvu apstākli norāda industriālā parka teritorijai tiešā tuvumā neesošo dzīvojamo un publisko apbūvi, kā arī apstākli, ka industriālā parka pieguļošai teritorijai Beverīnas novadā ilgtermiņā ir plānota mežsaimnieciska un lauksaimnieciska teritorijas izmantošana. Pašreizējā situācijā lielāko daļu teritorijas klāj mežs, kas atrodas Zemkopības ministrijas īpašumā un AS “Latvijas Valsts meži” pārraudzībā. Pamatojoties uz AS “Latvijas Valsts meži” sniegto informāciju, plānotā industriālā parka teritorijā plānotas kailcirtes. Teritorijas plānojumā funkcionālā zonā *Rūpnieciskās apbūves teritorija (R)* noteikta atļautā izmantošana: 1) vieglās rūpniecības uzņēmumu apbūve; 2) lauksaimnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve; 3) atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes uzņēmumu apbūve; 4) inženiertehniskā infrastruktūra; 5) transporta lineārā infrastruktūra; 6) transporta apkalpojošā infrastruktūra; 7) noliktavu apbūve; 8) energoapgādes uzņēmumu apbūve; un 9) smagās rūpniecības un pirmsapstrādes uzņēmumu apbūve, izņemot uzņēmumus, kuru darbība var radīt būtisku piesārņojumu. Kā papildizmantošana *Rūpnieciskās apbūves teritorijā* ir atļauta biroju ēku apbūve, tirdzniecības un/vai pakalpojumu objektu apbūve, aizsardzības un drošības iestāžu apbūve un infrastruktūra. Funkcionālais zonējums *Meža teritorija (M)* ir noteikts meža aizsargjoslā ap Valmieras pilsētu, kā arī saglabātas aizsargjoslas teritorijai ap valsts nozīmes kultūras pieminekli “Avotiņu senkapi” Beverīnas novadā un sanitārās aizsargjoslas teritorijai ap kapsētu (Kauguru kapi, Kauguru pagastā, Beverīnas novadā);
- 4.3. autori snieguši esošā vides stāvokļa raksturojumu **industriālā parka teritorijā** un iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar paredzēto darbību:

- 4.3.1. kā risinājums ietekmes uz vidi mazināšanai ir plānots industriālā parka teritorijā izbūvēt kanalizācijas tīklus, kas no teritorijas saimnieciskās darbības radušos notekūdeņus novadīs uz Valmieras pilsētas notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm, vienlaicīgi, izbūvējot visā industriālā parka teritorijā lietus kanalizācijas sistēmu ar atbilstošu lietus notekūdeņu attīrīšanu. Saskaņā ar industriālā parka koncepciju, projekta īstenošanai plānots izbūvēt ūdensapgādes un kanalizācijas maģistrālos vadus 2,5 km kopgarumā un izveidot pieslēgumu esošajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem Valmieras pilsētā, kā arī izveidot iekšējos ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus plānotās darbības teritorijā. Autoru vērtējumā plānotajā industriālā parka teritorijā nav izvietota infrastruktūra vai objekti, kas var radīt būtisku un paliekošu grunts un/vai pazemes ūdeņu augšējo horizontu piesārņojumu ar ķīmiskajām vielām, lai gan teritorija ir piesārņota ar sprādzienbīstamiem

priekšmetiem. Kā atzīmēts Vides pārskatā, tad daļā no teritorijas veikta izpēte un daļa no šiem priekšmetiem lokalizēti un veikta to neitralizācija, tomēr pastāv risks piesārņojumam ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem visai objekta teritorijai, līdz ar to pirms jebkādu infrastruktūras izbūves pasākumu realizācijas nepieciešams veikt teritorijas sanāciju – attīrīšanu no sprādzienbīstamajiem priekšmetiem, lai nepieļautu turpmāku eksploziju un piesārņojuma risku. Autoru vērtējumā turpmāk būtiski veicināt vides pārvaldības sistēmu ieviešanu potenciālajos industriālā parka uzņēmumos;

4.3.2. Vides pārskatā sniegts teritorijas inženierģeoloģisko apstākļu novērtējums, atzīmējot, ka Beverīnas novada teritorijas plānojumā šajā teritorijā bija plānota jaunas kapsētas teritorijas izveide, bet, izvērtējot inženierģeoloģiskās izpētes rezultātus, teritorija tika atzīta par nepiemērotu kapsētas izveidei, savukārt industriālā parka izveidei esošais inženierģeoloģiskais raksturojums ir atbilstošs. Plānotā industriālā parka teritorijā un tai pieguļošajā meža teritorijā ir veikta teritorijas apsekošana, kā rezultātā ir konstatēts: 1) izpētes teritorija neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un nerobežojas ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, biotopu vai sugu mikroliegumiem; 2) plānotā industriālā parka teritorijā konstatētas trīs Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamas putnu sugas: vakarlēpis, melnā dzilna un trīspirkstu dzenis, kā arī divos nogabalos konstatēti Eiropas Savienības prioritāri īpaši aizsargājami biotopi – boreālie meži 7ha platībā; 3) plānotā saimnieciskā darbība (meža zemju transformācija) būtiski neapdraud konstatēto īpaši aizsargājamo putnu sugu populācijas un īpaši aizsargājamo biotopu stāvokli valstī kopumā; 4) nav pieļaujama jebkāda saimnieciskā darbība (izņemot biotopu apsaimniekošanas pasākumus) 428. kvartāla 6. nogabalā un 429. kvartāla 6. nogabalā un 6) nepieciešams nodrošināt buferzonu 25 - 40 m attālumā starp 428. kvartāla 6. nogabalu un 429. kvartāla 6. nogabalu un apbūves teritoriju. Līdz ar to autoru vērtējumā plānotā industriālā parka teritorija varētu samazināties par ~ 7 ha saskaņā ar eksperta atzinuma ieteikumiem - nosakot iepriekš minētajā teritorijā neplānot saimniecisko darbību un noteikt 25 – 40 m buferzonu. Tā kā konkrētais 429.kvartāla 6.nogabals atrodas rūpnieciskajām teritorijām paredzēto platību centrālajā daļā, Birojs rekomendē pašvaldībai uzsākt teritorijas sagatavošanu un apguves darbus, piemēram, sākot ar teritorijas A un Z daļu, ņemot vērā, ka izolētās mežaudzes nogabala atstāšana rūpnieciskās apbūves centrā, ja rūpnieciskā darbība tiktu realizēta visā teritorijā ap saglabājamo biotopu, zināmā mērā ir diskutabla no ilgstoša šīs teritorijas izmantošanas viedokļa iespējamu traucējumu un antropogēnās slodzes kopēja pieauguma aspektā. Savukārt, ja darbība tiek attīstīta posmsecīgi, ņemot vērā nepieciešamību pārbaudīt arī militārā piesārņojuma esamību, pastāv iespēja pakāpeniskai teritorijas apguvei vietā, kas vismaz sākotnēji nerobežojas ar trīspirkstu dzeņa ligzdošanas vietu.

4.3.3. 500 m no plānotā industriālā parka robežas Beverīnas novada teritorijā atrodas Valsts aizsardzības kultūras piemineklis - arheoloģiskais piemineklis “Avotiņu senkapi”, kam noteiktā kultūras pieminekļa aizsargjosla (aizsardzības zona) 500 m platumā skar arī Valmieras pilsētai pievienoto teritoriju, kur teritorijas plānojumā noteikts funkcionālais zonējums *Meža teritorija (M)* un kas kalpo arī kā meža aizsargjosla ap pilsētu. Autori norādījuši uz Aizsargjoslu likumā noteiktajiem

aprobežojumiem Valsts aizsardzības kultūras pieminekļa aizsargjoslā (aizsardzības zonā);

- 4.3.4. plānotajā industriālā parka teritorijā saistībā ar militārā piesārņojuma iespējamību veiktajā izpētes objektā “Kauguru sils” tika konstatēts militārais piesārņojums ar sprādzienbīstamiem priekšmetiem un nesprāgušu munīciju: vismaz ar 250-500 sprādzienbīstamiem priekšmetiem, līdz ar to pirms industriālā parka teritorijas izveides, jāņem vērā SIA “Demil.lv” secinājumus un rekomendācijas, veicot teritorijas sanāciju un atbrīvojot to no militārā piesārņojuma. Birojs šo uzskata par ļoti nozīmīgu nosacījumu teritorijas attīstībā.
  - 4.3.5. autoru vērtējumā plānotā industriālā parka izveide un darbība potenciāli tieši vai netieši ietekmēs gaisa kvalitāti un klimata pārmaiņas vairākos projekta realizācijas posmos: būvniecības posmā tieša, īslaicīga ietekme izbeigsies līdz ar būvniecības beigšanos, savukārt potenciālo uzņēmumu darbības jeb ekspluatācijas laikā iespējama nosacīti ilglaicīga ietekme atkarībā no potenciālo uzņēmumu emisiju avota un emisijas daudzuma, līdz ar to konkrēta ietekme uz gaisa kvalitāti jāizvērtē, kad ir pieejama detalizētāka informācija par konkrētiem darbības veidiem, ražošanas un transportēšanas apjomiem un izmantojamo transportu, ko var veikt ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā. Līdzīgi risinājumi ietekmes uz vidi novēršanai/mazināšanai Vides pārskatā tiek sniegti arī attiecībā uz iespējamo smaku izplatības un trokšņa ietekmes novērtējumu, skaidrojot, ka ar Teritorijas plānojuma izstrādi ir zināms tikai noteiktais funkcionālais zonējums un tajā atļautie izmantošanas veidi, bet ne konkrētu uzņēmumu ražošanas specifika un apjomi.
5. Vides stāvoklis teritorijās, kuras Teritorijas plānojuma īstenošana var būtiski ietekmēt.
- Atbilstoši autoru viedoklim ar Teritorijas plānojuma īstenošanu Valmieras pilsētā varētu tikt ietekmētas ĪADT, t.sk. valsts nozīmes aizsargājamais ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)”, kas atrodas netālu no Dīvala kapiem, brīvdabas estrādes un Daliņa stadiona un aizņem 16,2 ha lielu teritoriju. Smilšakmens ieža atsegums radies erozijas procesā, Gaujai meandrējot. Smilšakmens ieža atsegums ir 800 m garš un 10 - 15 m augsts, autoru vērtējumā lielākais un pilnīgākais III virspalu terases nogulumu atsegums Gaujas krastos. Gaujas upe ir spilgts aluviālo procesu darbības paraugs, ko cilvēku darbība ietekmējusi ļoti nedaudz, jo mākslīgi ierobežoti kādā posmā erozijas procesi tiktu pastiprināti citur. Par dabisku krastu izskalošanu ierobežojošu faktoru autori uzskata upē iekritušos nobrukušos krastu kokus: „*ja kokus pirms krastu nobrukšanas izzāgētu, sānu erozija attīstos spēcīgāk un upes gultnes izmaiņas būtu lielākas*”. Vienlaicīgi autori atzīmējuši, ka Teritorijas plānojums neparedz šajā teritorijā nekādas darbības, kas būtu pretrunā ar dabas aizsardzības prasībām un Teritorijas plānojums ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa teritorijā gar Gaujas krastu paredz funkcionālo zonējumu *Dabas un apstādījumu teritorija (DA3)*. Valmierā ir noteiktas vairākas vietējās nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas jeb pašvaldības izveidotas aizsargājamās dabas teritorijas, kam Teritorijas plānojums paredz funkcionālo zonējumu *Dabas un apstādījumu teritorija (DA3)*. Teritorijas plānojums pieļauj atsevišķās *Mežu teritorijās (M)* mainīt teritorijas atļauto izmantošanu, paredzot tajā vietā *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzSI)*, savukārt ir samazinātas *meža teritorijas ar apbūves iespējām* platības, nosakot TIAN prasības šo teritoriju izmantošanai. Palielinoties apbūves platībai, intensitātei, palielinoties tūristu

skaitam, līdz ar to paaugstināsies transporta plūsma Valmierā, tāpēc ir plānota otra tilta izbūve pār Gauju, kas bija ieplānota arī spēkā esošajā Valmieras pilsētas teritorijas plānojumā 2006.-2018.gadam ar grozījumiem un jau izvērtēta stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros. Risinājums par otra tilta pār Gauju nepieciešamību ir saglabāts arī jaunajā Teritorijas plānojumā un iekļauts pilsētas transporta tīkla attīstības risinājumos – perspektīvais Jānparka ielas (no krustojuma ar Rīgas ielu) pāri Gaujai (tilta vieta blakus bijušajam šaursliežu dzelzceļa tiltam), paredzot Gaujas kreisajā krastā 2 risinājuma variantus: 1.variantā pievedceļš iespējams orientējoši pa bijušo šaursliežu dzelzceļa uzbērumsu un tā turpinājumā līdz Dzelzceļa ielai (pa Eksporta ielu) un 2. variantā pievedceļš orientējoši atrastos 20 kV elektrolīnijas stīgu vietā un savienotu perspektīvo tiltu ar Kauguru un Cēsu ielas krustojumu, no kuriem autoru vērtējumā ieteicamākais būtu 1.variants, kas mazāk ietekmētu vietējo dabas teritoriju Kauguru vēris, jo nešķērsotu tieši dabas teritoriju, bet robežotos ar Kauguru vēra teritoriju.

6. Ar teritorijas plānojumu saistītās vides problēmas.

Autori ir analizējuši Teritorijas plānojumā noteikto funkcionālo zonējumu (arī apakšzonējumu) un tajos noteikto atļauto izmantošanu saistībā ar pilsētas perspektīvo attīstību un izdalījuši teritorijas, kurām būtu jāpievērš pastiprināta uzmanība, īstenojot plānošanas dokumentu: 1) attīstot jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas – jāpievērš uzmanība kvalitatīvas ūdensapgādes nodrošināšanai un notekūdeņu novadīšanai un attīrīšanai, nodrošinot atbilstošas kvalitātes dzeramo ūdeni un nodrošinot pieslēgumu centralizētajam kanalizācijas tīklam. Ar jaunu dzīvojamo teritoriju palielināšanos, palielināsies emisijas gaisā no apkures iekārtām un pieaugs arī atkritumu daudzums, tāpēc pašvaldībai svarīgi nodrošināt atbilstošu atkritumu apsaimniekošanu, īpaši pievēršot uzmanību privātā sektora māsaimniecībām, lai tiktu noslēgti līgumi par atkritumu apsaimniekošanu; tāpat jaunajām apbūves teritorijām rekomendējoši nodrošināt iespējamību pieslēgties centrālās apkures sistēmai; 2) plānojot rekreācijas iespējas dabas un apstādījumu teritorijās, pieaugs antropogēnā slodze, līdz ar to svarīgi ir nodrošināt rekreācijas aktivitāšu un pakalpojumu sabalansēšanu ar dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības interesēm, nepārsniedzot biotopu, aizsargājamo augu, putnu, dzīvnieku un kultūras pieminekļu noturības kapacitāti pret antropogēnajām slodzēm, nodrošinot ar atbilstošu infrastruktūras izveidi un apsaimniekošanu un 3) plānotās Industriālās teritorijas saimnieciskās darbības ietekme uz Valmieras un tās apkārtējo teritoriju, kas raksturota jau Vides pārskata 4. nodaļā.

7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi.

Autori ir atzīmējuši starptautiskos vides aizsardzības mērķus, norādot uz atbilstošām vides aizsardzības starptautiskām konvencijām, protokoliem, līgumiem un Eiropas Savienības direktīvām. Vides pārskatā apkopota informācija par nacionālajiem politikas mērķiem un uzdevumiem, kas ir ņemti vērā plānošanas dokumenta izstrādē un tā stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumā, t.sk. par augsnes un zemes dzīlēm, otrreizējām izejvielām, dabas aizsardzību, gaisa aizsardzību, klimata pārmaiņām, ūdens resursiem, vides piesārņojumu un riskiem, vides veselību un vides monitoringu.

8. Teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.

Autoru vērtējumā Teritorijas plānojuma izstrādē ievērots pēctecības princips, jo plānojuma risinājumiem par pamatu ņemta spēkā esošā teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) izmantošana, pielāgojot to jaunajiem funkcionālajiem zonējumiem, vienlaicīgi paredzot

daudzveidīgākus un elastīgākus izmantošanas veidus visās zonējumu teritorijās ar iespēju izstrādāt lokālplānojumus vai detālplānojumus. Autori, analizējot Teritorijas plānojumu, izdalījuši paredzamo pasākumu tiešās un netiešās, īslaicīgās un ilglaicīgās ietekmes uz vides kvalitāti, kā arī paredzamo darbību summāro ietekmi uz vides kvalitāti pilsētā. Vides pārskatā ar plānošanas dokumentu īstenošanu kā darbības ar **tiešu ietekmi** tiek vērtētas jauna tilta pār Gauju izbūve, apbūves teritoriju paplašināšanās, iedzīvotāju un uzņēmumu skaita palielināšanās un ar to saistīto saimniecisko aktivitāšu palielināšanās, kā rezultātā varētu palielināties notekūdeņu un atkritumu daudzums, līdz ar to ietekmējot tieši arī vides kvalitāti. Autoru vērtējumā potenciālas **negatīvas ietekmes** uz vidi varētu atstāt šādas plānotās darbības: 1) jauna tilta pār Gauju izbūve, jo atkarībā no izvēlētas alternatīvas var būt nepieciešamība transformēt meža zemes vietējas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā Kauguru vēris; 2) apbūves teritoriju paplašināšana, jo var tikt transformētas pilsētas teritorijā esošās lauksaimniecības un meža zemes; 3) ar iedzīvotāju un uzņēmumu skaita pieaugumu palielināsies ūdens resursu patēriņš, notekūdeņu radītais piesārņojums un atkritumu daudzums; 4) apbūves intensifikācija pilsētas centrā var radīt piesārņojuma pieaugumu; 5) pieaugot tūristu un iedzīvotāju skaitam, pieaugs slodze uz dabas un apstādījumu teritorijām pilsētā un 6) ar velotransporta maršruta izbūvi var rasties papildus slodze uz valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas pieminekļa „Gaujas stāvie krasti (Valmierā)” teritoriju. Autori arī norāda iepriekš minēto pasākumu realizēšanas **pozitīvās ietekmes**: 1) ar jauna tilta pār Gauju izbūvi tiks nodrošināta autotransporta radītā gaisa piesārņojuma nepaaugstināšanās pilsētas centrā; 2) jaunas apbūves attīstība iespējami sekmēs vides sakārtošanu, t.sk. ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūvi, vienlaicīgi pilsētas centrs TIAN tiek noteikts kā teritorija ar īpašiem noteikumiem, nosakot arī risinājumus apkures sistēmas sakārtošanai, liedzot stacionāro emisijas avotu skaita pieaugumu noteiktās teritorijās; 3) īstenojot transporta optimizācijas programmu, tiks izbūvētas, atjaunotas vai noasfaltētas ielas, līdz ar to tiks samazināts troksnis un gaisa piesārņojums pilsētas centrā; 4) Teritorijas plānojums nodrošina pilsētas iedzīvotājus ar publiski pieejamiem apstādījumiem vienmērīgi visā pilsētas teritorijā, savukārt velotransporta maršruts ar atbilstošas infrastruktūras izveidi regulēs dabas teritoriju apmeklētāju plūsmu un 5) Teritorijas plānojuma TIAN nosacījumi nodrošinās kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu un īpaši aizsargājamo koku un aleju aizsardzību. Autoru vērtējumā Teritorijas plānojumā pēc to ietekmes ilguma pie **īslaicīgām ietekmēm** atzīmētas darbības saistībā ar ēku un ielu būvniecību un pārbūvi, kas var radīt troksni, zemeszemes bojājumus, putekļu emisiju un būvgružus, savukārt transporta infrastruktūras izbūves laikā iespējami arī traucējumi transporta plūsmā, kā arī atmosfēras piesārņojuma paaugstināšanās, bet šīs ietekmes tiek novērstas līdz ar konkrēto darbu pabeigšanu. Savukārt straujāks transporta līdzekļu pieaugums attiecībā pret transporta infrastruktūras izbūvi, kā arī notekūdeņu apjoma pieaugums, ja nav nodrošināta atbilstoša to attīrīšana, var radīt **vidēji ilgās ietekmes**. Autoru vērtējumā **ilglaicīgas ietekmes** uz vidi saistītas ar zemes transformāciju, kas atstāj neatgriezeniskas pārmaiņas: ja meža vai arī lauksaimniecības teritorijas tiek transformētas par apbūves teritoriju. Ilglaicīga ietekme uz vidi sagaidāma arī ar pilsētas maģistrālās ielas un tilta izbūvi. Kā ilglaicīga ietekme, kas pārveidos apkārtējo ainavu, uzskatāmi ar Industriālā parka teritorijas attīstību saistītie risinājumi. Autori secina, ka kopumā Teritorijas plānojumā paredzēto pasākumu summārā ietekme uz vidi būs pozitīva, jo Teritorijas plānojumā ir izvirzīti nosacījumi un iestrādāti konkrēti pasākumi atbilstoši vides aizsardzības likumdošanas prasībām, kas jārealizē, uzsākot visa veida saimnieciskās

darbības.

9. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu teritorijas plānojuma un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtisko ietekmi uz vidi.

Autoru ieskatā plānošanas dokumenta izstrādē ir paredzēti risinājumi ar attiecīgiem pasākumiem, kas mazinātu saimniecisko darbību ietekmi uz vidi, t.sk. saistībā ar likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, maksimāli saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu. Vides pārskatā sniegti **veiktie pasākumi ietekmju mazināšanai**, t.sk.:

9.1. pašvaldība, plānojot savā administratīvajā teritorijā jauno Industriālo parku, pirms tā realizēšanas dabā, veikusi virkni pasākumus jeb priekšizpētes par iespējamo ietekmi uz vidi, ko radīs Industriālā parka attīstība ar plānoto rūpnieciskās apbūves attīstību: 1) 2015.gadā veikts Vidzemes industriālā parka izveides vispārīgs stratēģiskais ietekmes uz vidi izvērtējums, kura mērķis bija sniegt lēmumu pieņēmējiem un ieinteresētajām pusēm visaptverošu ieskatu par iespējamām ietekmēm uz vidi, īstenojot teritorijas attīstības ieceri; 2) 2016.gadā veikta teritorijas "Kauguru sils" 2.pasaules kara militārā sprādzienbīstamā piesārņojuma izpēte un 3) Teritorijas plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras ietvaros veikta un atsevišķi izstrādāta nodaļa par iespējamo ietekmju uz vidi izvērtējumu plānošanas dokumenta paredzētajiem risinājumiem un attīstības iecerēm perspektīvā Industriālā parka - rūpnieciskās teritorijas izveidei;

9.2. ietekmes uz vidi un potenciālā riska minimizēšanai Teritorijas plānojumā ir noteiktas aizsargjoslas atbilstoši Aizsargjoslu likumam un aizsargjoslu noteikšanas metodiku prasībām, t.sk. TIAN paredzot jaunveidojamajiem objektiem visa veida aizsargjoslas noteikt un atzīmēt nekustamo īpašumu apgrūtinājumu plānos un ierakstīt Zemesgrāmatā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;

9.3. Teritorijas plānojumā noteikti fiksētie ierobežojumi, t.sk. nosakot: 1) teritorijas ar īpašiem noteikumiem, nosakot funkcionālo zonējumu (apakšzonējumu), to apbūves parametrus u.c. teritorijas izmantošanas nosacījumus, kas gan tieši, gan netieši samazinās slodzi uz vidi un mazinās iespējamo plānotās darbības negatīvo ietekmi; 2) teritoriju izmantošanas ierobežojumus ĪADT un pašvaldības izveidotajām aizsargājamām dabas pieminekļu teritorijām; 3) ierobežojumus kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un izmantošanā; 4) teritorijas rūpnieciskās apbūves izvietojumam, t.sk. nosakot apbūves aprobežojuma zonas ap paaugstināta rūpnieciskā avārijas riska objektiem un 5) pašvaldības funkciju realizēšanai nepieciešamās zemes vienības Teritorijas plānojumā, kas nepieciešamas pašvaldībai, pildot ar likumu noteiktās funkcijas.

Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, Teritorijas plānojums pieļauj atsevišķās *Mežu teritorijās (M)* mainīt teritorijas atļauto izmantošanu, paredzot tajā vietā *Savrupmāju apbūves teritorijas (DzSI)*, līdz ar to Birojs rekomendē Vides pārskatā norādīt risinājumus ietekmes uz vides mazināšanai šāda teritorijas funkcionālā zonējuma (atļautās izmantošanas) maiņai, izvērtējot iespējamību pieslēgties pilsētas inženierkomunikācijām. Vienlaicīgi Birojs vērš uzmanību tam, ka atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā noteiktajam - rūpniecisko teritoriju ierīkošanai, ja to platība ir 2,5ha un vairāk, kā arī atmežošanai, ja zemes platība ir lielāka par 50ha, attiecināms ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums. Papildus Birojs vērš uzmanību tam, ka, plānojot mežu un lauksaimniecības zemju funkcionālā zonējuma maiņu apjomos, kas pārsniedz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā

noteiktos robežlielumus, paredzot cita veida saimniecisko darbību un izstrādājot detālplānojumus un lokālplānojumus, pašvaldībai un darbības ierosinātājiem sadarbojoties nepieciešams atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 *"Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums"* III daļā noteiktajam iesniegt dokumentus Birojā lēmuma pieņemšanai par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu. Lai novērstu iespējamu dublēšanos un, vadoties no labas pārvaldības prakses, Birojs rekomendē šādos gadījumos iespējami pārdomāti plānot konkrētos risinājumus, lai plānošanas dokumentā un konkrētajai paredzētajai darbībai plānotie risinājumi būtu savstarpēji atbilstoši nolūkā izvēlēties piemērotāko risinājumu laiku, veidu un formu, kas ietver jau zināmus risinājumu pamatparametrus, ko iespējams argumentēti izvērtēt. Tādējādi būtu iespējams novērst dublējošus novērtējumus lokālplānojuma un paredzētās darbības veikšanai.

10. Īss iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums, stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts.
Autori sniedz skaidrojumu par iespējamām problēmām un negatīvo ietekmi uz pašvaldības ekonomisko un sociālo attīstību, ja netiktu īstenots plānošanas dokuments. Autoru vērtējumā izstrādātais Teritorijas plānojums novērsīs pilsētas teritorijas sadrumstalotību un haotisku attīstību, nepārdomātus plānošanas risinājumus un nesistemātiskas darbības, kas kavētu saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību, kā rezultātā varētu rasties vides problēmu saasināšanās. Autori snieguši plānošanas dokumenta stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā pielietoto metožu aprakstu, t.sk. Vides pārskatā izmantotos informācijas avotus.
11. Iespējamie kompensēšanas pasākumi.
Vides pārskatā norādīts, ka Valmieras pilsētas administratīvajā teritorijā nav noteiktas Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas teritorijas (Natura 2000), kurās tieši un neatgriezeniski negatīvi varētu tikt ietekmētas ES prioritārās sugas un biotopi, līdz ar to kompensācija likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” izpratnē nav nepieciešama.
12. Plānošanas dokumenta iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums.
Vides pārskatā norādīts, ka Teritorijas plānojumā paredzētām darbībām kopumā nav prognozējama būtiska pārrobežu ietekme, kā vienīgais potenciālais avārijas risks ir minēts plūdu gadījumā (aplūdinājuma varbūtība reizi 100 gados), kad no Gaujas upes applūduma zonās esošajiem ražošanas uzņēmumiem piesārņojums varētu nonākt Gaujas upē un tālāk Baltijas jūrā.
13. Paredzētie pasākumi monitoringa nodrošināšanai.
Autoru vērtējumā ieteicamie monitoringu indikatori ietekmju novērtēšanai ir saistīti ar ūdens apgādi, virszemes ūdeņu kvalitāti, notekūdeņu apsaimniekošanu, gaisa kvalitāti, degradētām teritorijām, akritumu apsaimniekošanu un aizsargājamām dabas teritorijām, norādot ieteicamos izmantojamus datu ieguves avotus monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Birojs aicina izvērtēt pieejamos un precizētos datus, t.sk. par ūdensapgādes un notekūdeņu apsaimniekošanas sektora raksturojošajiem rādītājiem nolūkā izvēlēties tādas raksturlielumus, kas pēc būtības raksturotu šo savstarpēji saistīto sektoru funkcionēšanu, attīstības tendences un uzlabojumu nepieciešamību.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana:

Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana veikta atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „*Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums*” V nodaļā noteiktajam. Plānošanas dokumenta un Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas process norisinājās no 2016.gada 9.augusta līdz 2016.gada 19.septembrim. Sabiedriskās apspriešanas laikā plānošanas dokuments un Vides pārskats bija pieejami Valmieras pilsētas tīmekļa vietnē www.valmiera.lv un ģeoportālā www.geolatvija.lv, kā arī Valmieras pilsētas domē, Lāčplēša ielā 2, Valmierā. Paziņojumi par publiskās apspriešanas uzsākšanu bija ievietoti Valmieras pilsētas tīmekļa vietnē www.valmiera.lv un ģeoportālā www.geolatvija.lv. Par Teritorijas plānojumu un Vides pārskatu projektu tika rīkota sanāksme 2016.gada 24.augustā plkst.17.00 Valmieras pilsētas pašvaldības domē, Lāčplēša ielā 2, Valmierā.

Vides pārskata sagatavošanas laikā bija notikušas konsultācijas ar Valsts vides dienesta Valmieras reģionālo vides pārvaldi, Dabas aizsardzības pārvaldi un Veselības inspekciju. Teritorijas plānojuma izstrādei tika saņemti nosacījumi un informācija no iepriekš minētajām institūcijām. Veselības inspekcijas Vidzemes kontroles daļas 2016.gada 29.augusta atzinumā Nr.12-1/24754/7562 „*Par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma pirmās redakcijas un Vides pārskata projektu*” norādīts, ka institūcija neiebilst izstrādāto dokumentu pirmajai redakcijai, rekomendējot Teritorijas plānojumā veikt papildinājumu TIAN, bet nav norādīti precizējumi un/vai papildinājumi attiecībā uz Vides pārskatu.

Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģiona administrācijas 2016.gada 18.augusta atzinumā Nr.4.8/2016-N-E „*Par atzinumu Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakcijai un Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektam*” norādīts, ka Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakcija un Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projekts ir izstrādāts atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un plānošanas plānošanas dokumentā ir iekļauti visi institūcijas sniegtie nosacījumi teritorija plānojuma izstrādei.

Vasts vides dienesta Valmieras reģionālās pārvaldes 2016.gada 5.septembra vēstulē Nr.8.5.-20/1688 „*Atsauksmes par Valmieras pilsētas Teritorijas plānojuma Vides pārskata projektu*” secinājumos norādīts uz Vides pārskata papildināšanu un/vai precizēšanu ar nepieciešamo informāciju, t.sk. par: 1) pirmsprojekta izpētes projekta “*Par Valmieras pilsētas Gaujas upes kreisā krasta apbūvētās teritorijas aizsardzību no applūšanas riska*” kopsavilkuma iekļaušanu Vides pārskatā; 2) SIA “Valmieras ūdens” izsniegto beztermiņa ūdens resursu lietošanas atļauju un tās nosacījumiem; 3) notekūdeņu, t.sk. lietus notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu; 4) uzņēmumu piesārņojošo darbību; 5) riska teritoriju precizējumiem un normatīvo aktu labojumiem un 6) ainaviski augstvērtīgām teritorijām un skatu punktiem. Vides pārskata pielikumā „*Ziņojums par institūciju (sadarbības organizāciju) izsniegtajiem atzinumiem*” sniegts skaidrojums par iepriekš norādītās informācijas pilnveidošanu un/vai precizēšanu, vai arī norādīts, kāpēc šāda informācija nav iekļauta Vides pārskata projektā.

Vidzemes plānošanas reģiona 2016.gada 14.septembra atzinumā Nr. 2.2-1/486 „*Atzinums par Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma 1.redakciju un Vides pārskata projektu*” norādīts uz nepieciešamajiem precizējumiem Teritorijas plānojumā, savukārt atzinumā par

Vides pārskata projektu atzīmēts, ka Vides pārskata projektā ir sniegta detalizēta informācija saistībā par perspektīvā industriālā parka izveides iespējamo ietekmi uz vidi.

Izvērtētā dokumentācija:

Valmieras novada pašvaldības 2016.gada 28.septembra vēstule Nr.2,2,1,7/16/1617 „*Par atzinumu sniegšanu*”, Valmieras novada teritorijas plānojums un tā Vides pārskats.

Piemērotās tiesību normas:

1. Aizsargjoslu likums.
2. Atkritumu apsaimniekošanas likums.
3. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešā daļa, 23.⁴ pants, 23.⁵ pants.
4. Ūdens apsaimniekošanas likums.
5. Teritorijas attīstības plānošanas likums.
6. Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumi Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”.
7. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” III, IV, V, VI, VII, VIII daļa.
8. Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”.
9. Ministru kabineta 2010.gada 6.jūlija noteikumi Nr.608 „Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”.
10. Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.
11. Ministru kabineta 2013.gada 30.maija noteikumi Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”.
12. Ministru kabineta 2016.gada 1.marta noteikumi Nr.131 “Rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtība un riska samazināšanas pasākumi”.

Rekomendācijas:

1. Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskats precizējams/papildināms, ņemot vērā šā atzinuma sadaļas *Vides pārskatā ietvertā informācija un izraudzītā risinājuma pamatojums* 3.3., 3.6. un 9.3.punktā norādīto.
2. Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē Valmieras pilsētas pašvaldībai, pilnveidojot un īstenojot Valmieras pilsētas teritorijas plānojumu, ņemt vērā Vides pārskatā un sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktos priekšlikumus.

Atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6.un 7.daļas prasībām Birojs konstatē, ka:

1. **Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma Vides pārskats kopumā atbilst normatīvo aktu prasībām, tomēr atbilstoši šajā atzinumā norādītajam, tajā veicami atsevišķi papildinājumi.**
2. **Sabiedrības informēšana un Vides pārskata apspriešana veikta Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” V nodaļā noteiktajā kārtībā.**

3. Īstenojot Teritorijas plānojumu, atsevišķām darbībām, piemēram - saistībā ar Industriālā parka izveidi saistītiem konkrētajiem rūpnieciskiem objektiem, atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” iespējams jāveic sākotnējais izvērtējums un/vai ietekmes uz vidi novērtējums, ja tā darbības apjoms pārsniegs likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktos robežlielumus.
4. Lai konstatētu Valmieras pilsētas teritorijas plānojuma īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, Valmieras pilsētas pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz divas reizes plānošanas periodā (2021. un 2026.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Valmieras pilsētas pašvaldībai jā sagatavo informatīvais ziņojums par plānošanas dokumentu un paziņojums par plānošanas dokumenta pieņemšanu atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļā „Sabiedrības informēšana pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas” noteiktajam.

Biroja direktors

(paraksts*)

A.Lukšēvics

*Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu